



KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 23.11.2011
KOM(2011) 819 wersja ostateczna

2011/0385 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wzmocnienia nadzoru gospodarczego i budżetowego nad państwami członkowskimi strefy euro dotkniętymi lub zagrożonymi poważnymi trudnościami w odniesieniu do ich stabilności finansowej

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wzmocnienia nadzoru gospodarczego i budżetowego nad państwami członkowskimi strefy euro dotkniętymi lub zagrożonymi poważnymi trudnościami w odniesieniu do ich stabilności finansowej

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 136 w związku z art. 121 ust. 6,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Bezprecedensowy globalny kryzys, który od trzech lat wywiera negatywny wpływ na światową gospodarkę, w znacznym stopniu naruszył podstawy wzrostu gospodarczego i stabilności finansowej oraz doprowadził do istotnego pogorszenia sytuacji państw członkowskich pod względem odnotowywanych poziomów deficytu budżetowego i długu publicznego, co szereg z nich zmusiło do ubiegania się o pomoc finansową poza ramami Unii.
- (2) Prawo Unii powinno zapewniać pełną zgodność między ustanowionymi w Traktacie unijnymi ramami wielostronnego nadzoru a ewentualnymi warunkami związanymi z tego rodzaju pomocą finansową. Gospodarcza i finansowa integracja państw członkowskich, których walutą jest euro, wymaga wzmocnionego nadzoru celem zapobieżenia wystąpieniu w strefie euro efektu domina, którego źródłem może być państwo członkowskie dotknięte trudnościami w odniesieniu do swojej stabilności finansowej.
- (3) Intensywność nadzoru gospodarczego i budżetowego powinna być współmierna do wagi napotykanym trudności finansowych i powinna należycie uwzględniać charakter otrzymanej pomocy finansowej, która może sięgać od czysto zapobiegawczej pomocy udzielanej na podstawie kryteriów kwalifikowalności aż po obszerny program dostosowań makroekonomicznych powiązany z surowymi warunkami.
- (4) Państwo członkowskie, którego walutą jest euro, powinno podlegać wzmocnionemu nadzorowi jeżeli jest dotknięte lub zagrożone poważnymi zaburzeniami finansowymi,

tak aby zapewnić szybkie przywrócenie jego sytuacji do stanu normalnego oraz chronić pozostałe państwa członkowskie strefy euro przed ewentualnymi negatywnymi skutkami ubocznymi. Ten wzmocniony nadzór powinien obejmować poszerzony dostęp do informacji niezbędnych do ścisłego monitorowania sytuacji gospodarczej, budżetowej i finansowej oraz regularne składanie sprawozdań Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu lub ewentualnemu wyznaczonemu przezeń w tym celu podkomitetowi. Ten sam tryb nadzoru powinien mieć zastosowanie do państw członkowskich ubiegających się o udzielenie pomocy zapobiegawczej przez Europejski Instrument Stabilności Finansowej, europejski mechanizm stabilności, Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) lub jakąkolwiek inną międzynarodową instytucję finansową.

- (5) Nadzór nad sytuacją gospodarczą i finansową należy istotnie wzmocnić w przypadku państw członkowskich objętych programem dostosowań makroekonomicznych. Ze względu na kompleksowy charakter takiego programu inne procedury nadzoru gospodarczego i budżetowego powinny zostać zawieszane na czas trwania programu dostosowań makroekonomicznych, tak aby uniknąć powielania obowiązków w zakresie sprawozdawczości.
- (6) Należy ustanowić przepisy służące wzmocnieniu dialogu między instytucjami unijnymi, w szczególności Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, oraz zapewnieniu większej przejrzystości i odpowiedzialności.
- (7) Decyzja w sprawie nieprzestrzegania przez państwo członkowskie dotyczącego go programu dostosowawczego powinna również pociągać za sobą zawieszenie płatności lub zobowiązań Unii zgodnie z art. 21 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr XXX ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1083/2006,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. W niniejszym rozporządzeniu określono przepisy służące wzmocnieniu nadzoru gospodarczego i budżetowego nad państwami członkowskimi dotkniętymi lub zagrożonymi poważnymi trudnościami w odniesieniu do ich stabilności finansowej lub otrzymującymi względnie mogącymi otrzymać pomoc finansową od przynajmniej jednego innego państwa, Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej, europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej, europejskiego mechanizmu stabilności lub innych międzynarodowych instytucji finansowych takich jak Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW).
2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do państw członkowskich, których walutą jest euro.

Artykuł 2
Państwa członkowskie objęte wzmocnionym nadzorem

1. Komisja może podjąć decyzję o objęciu wzmocnionym nadzorem państwa członkowskiego dotkniętego poważnymi trudnościami w odniesieniu do jego stabilności finansowej. Danemu państwu członkowskiemu umożliwiona zostanie uprzednio wyrażenie opinii. Komisja podejmuje co sześć miesięcy decyzję o ewentualnym przedłużeniu wzmocnionego nadzoru.
2. Komisja podejmuje decyzję o objęciu wzmocnionym nadzorem państwa członkowskiego otrzymującego zapobiegawczą pomoc finansową od przynajmniej jednego innego państwa, Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej, europejskiego mechanizmu stabilności lub jakiegokolwiek innej międzynarodowej instytucji finansowej takiej jak MFW. Komisja ustanawia wykaz instrumentów zapobiegawczej pomocy finansowej i dokonuje jego aktualizacji celem uwzględnienia ewentualnych zmian w polityce w zakresie udzielania pomocy finansowej prowadzonej przez Europejski Instrument Stabilności Finansowej, europejski mechanizm stabilności lub jakąkolwiek inną międzynarodową instytucję finansową.
3. Przepisy ust. 2 nie mają zastosowania do państwa członkowskiego otrzymującego zapobiegawczą pomoc finansową w postaci linii kredytowej, która nie jest uwarunkowana przyjęciem nowych środków polityki przez dane państwo członkowskie, do czasu skorzystania z tej linii kredytowej.

Artykuł 3
Wzmocniony nadzór

1. Państwo członkowskie objęte wzmocnionym nadzorem przyjmuje, w porozumieniu i we współpracy z Komisją, działającą w powiązaniu z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC), środki mające na celu zlikwidowanie przyczyn lub potencjalnych przyczyn trudności.
2. Ścisłejsze monitorowanie sytuacji budżetowej, o którym mowa w art. 7 ust. 2, 3 i 6 rozporządzenia (UE) nr XXX Parlamentu Europejskiego i Rady, ma zastosowanie do państwa członkowskiego objętego nadzorem niezależnie od istnienia w tym państwie nadmiernego deficytu. Sprawozdanie zgodnie z ust. 3 wspomnianego artykułu składa się co trzy miesiące.
3. Na żądanie Komisji państwo członkowskie objęte wzmocnionym nadzorem:
 - (a) przekazuje Komisji, EBC i Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Bankowemu (EUNB) z wymaganą częstością zdezagregowane informacje na temat sytuacji finansowej instytucji finansowych podlegających nadzorowi krajowych organów nadzoru;
 - (b) przeprowadza, pod nadzorem EUNB, testy warunków skrajnych lub analizy podatności niezbędne do oceny odporności sektora bankowego na różnego rodzaju wstrząsy o charakterze makroekonomicznym lub finansowym określone przez Komisję i EBC, jak również przekazuje im szczegółowe wyniki;

- (c) podlega okresowym ocenom swoich możliwości w zakresie nadzoru nad sektorem bankowym w ramach szczególnych fachowych kontroli prowadzonych przez EUNB;
 - (d) przekazuje wszelkie informacje niezbędne do monitorowania zakłóceń równowagi makroekonomicznej przewidzianego w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr XXX w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania.
4. Komisja, w powiązaniu z EBC, przeprowadza okresowe wizyty kontrolne w państwie członkowskim objętym nadzorem celem weryfikacji postępów osiągniętych we wdrażaniu środków, o których mowa w ust. 1, 2 i 3. Komisja przekazuje co trzy miesiące swoje ustalenia Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu lub ewentualnemu wyznaczonemu przezeń w tym celu podkomitetowi, oceniając w szczególności, czy konieczne są dodatkowe środki. Te wizyty kontrolne zastępują monitorowanie na miejscu, o którym mowa w art. 10a ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1467/97.
5. Jeżeli na podstawie oceny, o której mowa w ust. 4, stwierdza się, że konieczne są dodatkowe środki, a sytuacja finansowa danego państwa członkowskiego ma znaczący negatywny wpływ na stabilność finansową strefy euro, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może zalecić danemu państwu członkowskiemu ubieganie się o pomoc finansową oraz przygotowanie programu dostosowań makroekonomicznych. Rada może podjąć decyzję o podaniu tego zalecenia do wiadomości publicznej.
6. Jeżeli zalecenie na mocy ust. 5 jest podawane do wiadomości publicznej:
- (a) właściwa komisja Parlamentu Europejskiego może zaprosić przedstawicieli danego państwa członkowskiego do udziału w wymianie poglądów;
 - (b) przedstawiciele Komisji mogą zostać zaproszeni przez parlament danego państwa członkowskiego do udziału w wymianie poglądów.

Artykuł 4

Informowanie o planowanym ubieganiu się o pomoc finansową

Państwo członkowskie, które zamierza uzyskać pomoc finansową od przynajmniej jednego innego państwa, Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej, europejskiego mechanizmu stabilności, MFW lub innej instytucji poza ramami Unii, bezzwłocznie informuje o swoich planach Radę, Komisję i EBC. Komitet Ekonomiczno-Finansowy lub ewentualny wyznaczony przezeń w tym celu podkomitet poddaje dyskusji planowane ubieganie się o pomoc finansową, po otrzymaniu oceny Komisji.

Artykuł 5

Ocena zdolności obsługi długu publicznego

Jeżeli państwo członkowskie ubiega się o pomoc finansową z Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej lub europejskiego mechanizmu stabilności, Komisja przygotowuje – w powiązaniu z EBC oraz, jeżeli to możliwe, MFW – analizę zdolności obsługi długu publicznego danego państwa członkowskiego, w tym możliwości spłaty przez to państwo

planowanej pomocy finansowej, oraz przekazuje tę analizę Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu lub ewentualnemu wyznaczonemu przezeń w tym celu podkomitetowi.

Artykuł 6

Program dostosowań makroekonomicznych

1. Państwo członkowskie otrzymujące pomoc finansową od przynajmniej jednego innego państwa, MFW, Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej lub europejskiego mechanizmu stabilności przygotowuje w porozumieniu z Komisją – działającą w powiązaniu z EBC – projekt programu dostosowawczego służącego przywróceniu solidnej i zrównoważonej sytuacji gospodarczej i finansowej oraz przywróceniu możliwości danego państwa do samodzielnego finansowania się w pełni na rynkach finansowych. W projekcie programu dostosowawczego należy uwzględnić aktualne zalecenia skierowane do danego państwa członkowskiego na mocy art. 121, 126 lub 148 Traktatu, jak również działania podejmowane przez to państwo celem dostosowania się do tych zaleceń, mając jednocześnie na celu poszerzenie, wzmocnienie i pogłębienie wymaganych środków polityki.
2. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, zatwierdza program dostosowawczy.
3. Komisja, w powiązaniu z EBC, monitoruje postępy we wdrażaniu programu dostosowawczego oraz informuje co trzy miesiące Komitet Ekonomiczno-Finansowy lub ewentualny wyznaczony przezeń w tym celu podkomitet. Dane państwo członkowskie zapewnia Komisji swoją pełną współpracę. W szczególności państwo to przekazuje Komisji wszelkie informacje, które ta uzna za niezbędne do monitorowania programu. Stosuje się przepisy art. 3 ust. 3.
4. Komisja, w powiązaniu z EBC, ocenia wraz z danym państwem członkowskim zmiany, które mogą być konieczne w programie dostosowawczym. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, podejmuje decyzję w sprawie ewentualnych zmian, których należy dokonać w programie dostosowawczym.
5. Jeżeli monitorowanie, o którym mowa w ust. 3, ujawni znaczące odstępstwa od programu dostosowań makroekonomicznych, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może podjąć decyzję stwierdzającą, że dane państwo członkowskie nie spełnia wymogów dotyczących polityki określonych w programie dostosowawczym.
6. Państwo członkowskie objęte programem dostosowawczym, które nie posiada wystarczających zdolności administracyjnych lub doświadcza znaczących problemów we wdrażaniu tego programu, zwraca się do Komisji o pomoc techniczną.
7. Właściwa komisja Parlamentu Europejskiego może zaprosić przedstawicieli danego państwa członkowskiego do udziału w wymianie poglądów na temat postępów osiągniętych we wdrażaniu programu dostosowawczego.
8. Przedstawiciele Komisji mogą zostać zaproszeni przez parlament danego państwa członkowskiego do udziału w wymianie poglądów na temat postępów osiągniętych we wdrażaniu programu dostosowawczego.

Artykuł 7
Spójność z procedurą nadmiernego deficytu

1. Uznaje się, że program dostosowawczy i zmiany do niego, o których mowa w art. 6 niniejszego rozporządzenia, zastępują przekazywanie programów stabilności, o którym mowa w art. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.
2. Jeżeli dane państwo członkowskie jest adresatem zalecenia na mocy art. 126 ust. 7 Traktatu lub wezwania na mocy art. 126 ust. 9 Traktatu, dotyczących korekty nadmiernego deficytu, uznaje się że:
 - (a) program dostosowawczy, o którym mowa w art. 6 niniejszego rozporządzenia, zastępuje również odpowiednio sprawozdania, o których mowa w art. 3 ust. 4a i art. 5 ust. 1a rozporządzenia Rady (WE) nr 1467/97;
 - (b) roczne cele budżetowe w programie dostosowawczym, o którym mowa w art. 6 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, zastępują odpowiednio we wspomnianych zaleceniu i wezwaniu roczne cele budżetowe przewidziane zgodnie z art. 3 ust. 4 i art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1467/97; jeżeli dane państwo członkowskie jest adresatem wezwania na mocy art. 126 ust. 9 Traktatu, uznaje się, że program dostosowawczy, o którym mowa w art. 6 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, zastępuje również wskazania środków prowadzących do osiągnięcia tych celów budżetowych przewidzianych w wezwaniu zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1467/97;
 - (c) monitorowanie, o którym mowa w art. 6 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, zastępuje monitorowanie przewidziane w art. 10 ust. 1 oraz art. 10a rozporządzenia Rady (WE) nr 1467/97 oraz monitorowanie stanowiące podstawę wszelkich decyzji przewidzianych w art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1467/97.

Artykuł 8
Spójność z procedurą nadmiernego zakłócenia równowagi

W odniesieniu do państw członkowskich objętych programem dostosowań makroekonomicznych zatwierdzonym przez Radę zgodnie z art. 6 ust. 2 niniejszego rozporządzenia zawiesza się stosowanie rozporządzenia (UE) nr XXX w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania. Zawieszenie to obowiązuje na czas realizacji programu dostosowań makroekonomicznych.

Artykuł 9
Spójność z europejskim okresem oceny koordynacji polityki gospodarczej

Uznaje się, że monitorowanie, o którym mowa w art. 6 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, zastępuje monitorowanie i ocenę w ramach europejskiego okresu oceny koordynacji polityki gospodarczej przewidzianego w art. 2a rozporządzenia (WE) nr 1466/97 w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych.

Artykuł 10

Spójność z rozporządzeniem (UE) nr XXX w sprawie wspólnych przepisów dotyczących monitorowania i oceny projektów planów budżetowych oraz zapewnienia korekty nadmiernego deficytu w państwach członkowskich strefy euro

W odniesieniu do państw członkowskich objętych programem dostosowań makroekonomicznych zatwierdzonym przez Radę zgodnie z art. 6 ust. 2 niniejszego rozporządzenia zawiesza się stosowanie rozporządzenia (UE) nr XXX w sprawie wspólnych przepisów dotyczących monitorowania i oceny projektów planów budżetowych oraz zapewnienia korekty nadmiernego deficytu w państwach członkowskich strefy euro. Zawieszenie to obowiązuje na czas realizacji programu dostosowań makroekonomicznych.

Artykuł 11

Nadzór po zakończeniu programu

1. Państwo członkowskie pozostaje pod nadzorem po zakończeniu programu do czasu spłacenia przynajmniej 75 % pomocy finansowej otrzymanej od przynajmniej jednego państwa członkowskiego, europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej, Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej lub europejskiego mechanizmu stabilności. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może przedłużyć czas trwania nadzoru po zakończeniu programu.
2. Stosuje się przepisy art. 3 ust. 3. Na żądanie Komisji państwo członkowskie przekazuje również informacje, o których mowa w art. 7 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr XXX w sprawie wspólnych przepisów dotyczących monitorowania i oceny projektów planów budżetowych oraz zapewnienia korekty nadmiernego deficytu w państwach członkowskich strefy euro.
3. Komisja, w powiązaniu z EBC, przeprowadza okresowe wizyty kontrolne w państwie członkowskim objętym nadzorem po zakończeniu programu celem oceny sytuacji gospodarczej, budżetowej i finansowej tego państwa. Komisja przekazuje co sześć miesięcy swoje ustalenia Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu lub ewentualnemu wyznaczonemu przezeń w tym celu podkomitetowi, oceniając w szczególności, czy konieczne są dodatkowe środki.
4. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może zalecić państwu członkowskiemu objętemu nadzorem po zakończeniu programu przyjęcie środków naprawczych.

Artykuł 12

Głosowanie w Radzie

W odniesieniu do środków, o których mowa w art. 2 ust. 1, art. 3, art. 6 ust. 2 i 4 oraz art. 11 ust. 4, prawo głosu posiadają wyłącznie członkowie Rady reprezentujący państwa członkowskie, których walutą jest euro, a Rada stanowi bez uwzględniania głosu członka Rady reprezentującego dane państwo członkowskie.

Większość kwalifikowaną członków Rady wymienionych w akapicie pierwszym określa się zgodnie z art. 238 ust. 3 lit. b) Traktatu.

Artykuł 13
Rodzaje pomocy i pożyczek wyłączonych ze stosowania art. 5 i 6

Przepisów art. 5 i 6 nie stosuje się do pomocy finansowej udzielonej zapobiegawczo oraz do pożyczek udzielonych celem dokapitalizowania instytucji finansowych.

Artykuł 14
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący